

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoCsp/22/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520200975
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3520200975.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a členov senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a Mgr. Marka Anovčina v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. C. D. XXX, proti žalovanému Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Trenčín, 1. mája 173/11, o zaplatenie 2 953,67 eur s príslušenstvom a o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 12Csp/17/2020 – 128 zo dňa 7. júna 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vyhovujúceho výroku II. o povinnosti žalovaného uhradiť žalobcovi finančné zadostučinenie vo výške 1 000,- eur a vo výroku IV. o náhrade trov konania r u š í a vec mu v týchto častiach v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti presahujúcej nárok na priznanie úrokov z omeškania zo sumy 2 953,67 eur od 06.02.2020 do zaplatenia zastavil, výrokom II. žalovaného zaviazal vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2 953,67 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2 953,67 eur od 06.02.2020 do zaplatenia a uhradiť finančné zadostučinenie vo výške 1 000,- eur, a to do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, výrokom III. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokom IV. priznal žalobcovi voči žalovanému právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že žalobca sa podanou žalobou po pripustení jej zmeny domáhal uloženia povinnosti žalovanému vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2 953,67 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2 953,67 eur od 06.02.2020 do zaplatenia a uhradiť finančné zadostučinenie vo výške 1 000,- eur s odôvodnením, že počas písania ďalšej žaloby voči žalovanému k ďalším spotrebiteľským úverovým zmluvám č. 43040986165 a č. 4408050819 došiel k záveru, že bezdôvodné obohatenie žalovaného bolo úmyselné, a že žalovaný ukladal žalobcovi ako spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu a upieral mu práva v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, a preto má žalobca v zmysle § 3 ods. 6 uvedeného zákona právo na primerané finančné zadostučinenie od porušiteľa, teda žalovaného. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že žalobca so žalovaným uzatvorili úverovú zmluvu č. 5210161796 dňa 12.11.2002. Právne vec posúdil podľa § 144, § 145 CSP, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, § 4 ods. 2 písm. a) až c) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Uviedol, že konanie s poukazom na dispozičné oprávnenie žalobcu v časti presahujúcej nárok na priznanie úrokov z omeškania zo sumy 2 953,67 eur od 06.02.2020 do zaplatenia zastavil. Právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako spotrebiteľský vzťah. Daný zmluvný vzťah bol podrobený súdnemu prieskumu v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 23Up/598/2018 v rozhodnutí vydanom dňa 19.09.2018. Právoplatne súd konštatoval, že ide o spotrebiteľskú zmluvu a finančné prostriedky na základe označenej zmluvy o úvere boli poskytnuté bez poplatkov a úrokov. Súd prvej inštancie bol viazaný uvedeným rozhodnutím. Vzhľadom na vznesenú

námietku premlčania pristúpil k skúmaniu premlčania s poukazom na zásadu hospodárnosti konania, ktorá musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní premlčanie nároku vzhľadom na to, že v prípade zistenia premlčania nároku takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Súd považoval uplatnenú pohľadávku žalobcu za nepremľchanú z dôvodu, že uplatnenú pohľadávku bolo možné prvýkrát uplatniť dňa 11.10.2018 (t. j. deň nasledujúci po nadobudnutí právoplatnosti, i keď je potrebné uviesť, že istotu, že rozhodnutie je právoplatné a vykonateľné, bolo možné zistiť z vyznačenej doložky, k čomu došlo až dňa 06.03.2019) a žaloba bola podaná 08.04.2020, teda pred márnym uplynutím subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby a v priebehu plynutia 10-ročnej premlčacej doby. Podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný. Predpokladom zodpovednosti za získané bezdôvodné obohatenie nie je protiprávne konanie obohateného ani jeho zavinenie, ale objektívne vzniknutý stav obohatenia, ku ktorému došlo spôsobom, ktorý právny poriadok neuznáva. Inštitút bezdôvodného obohatenia vyjadruje totiž zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezdôvodne obohatiť na úkor iného, a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vydať, pričom výška bola počítaná podľa vykonaných platieb zo strany žalobcu v prospech žalovaného vo výške 2 953,67 eur. Žalovaný nevydal bezdôvodné obohatenie v žalobcom poskytnutej lehote, dostal sa s jej plnením do omeškania, a to dňom 06.02.2020 (t. j. dňom nasledujúcim po dni doručenia výzvy). Základná úroková sadzba ECB platná ku dňu splatnosti bola vo výške 0,00 %. Žalobcovi vznikol teda nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2 953,67 eur od 06.02.2020 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti súd žalobný návrh zamietol. Žalobca sa ďalej domáhal vydania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1 000,- eur. Súd považoval nárok žalobcu v zmysle § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa za dôvodný. Je nepochybné, že žalovaný porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa tým, že používal nekalé praktiky pri poskytovaní spotrebiteľských úverov, čím porušil svoje povinnosti ustanovené v právnych predpisoch na ochranu spotrebiteľa a opakovane tlačil na žalobcu a žiadal pod hrozbou zaplatenie (opakovaná výzva zo dňa 02.02.2018, opakovaná výzva zo dňa 26.02.2018, výzva zo dňa 04.01.2018, výzva zo dňa 27.12.2017, upomienka zo dňa 01.11.2017, upomienka zo dňa 13.10.2017, výzva zo dňa 23.09.2017, upomienka zo dňa 01.09.2017, upomienka zo dňa 06.08.2017, upomienka zo dňa 01.06.2017). Vzhľadom na intenzitu konania žalovaného a výšku získaného bezdôvodného obohatenia toto konanie je v rozpore s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) až c) zákona o ochrane spotrebiteľa, súd žalobcovi priznal titulom primeraného finančného zadosťučinenia sumu 1 000,- eur. Lehotu na splnenie súdom uložených povinností určil súd v súlade s § 232 ods. 3 CSP. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v súlade s § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP. Súd žalobe vyhovel v celom rozsahu okrem nepatrnej časti, a preto priznal žalobcovi právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti časti výroku II. tohto rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie 1 000,- eur, ako aj proti výroku IV. o náhrade trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, uplatniac odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že rozhodnutie o vyplatení primeraného finančného zadosťučinenia považuje za nedôvodné a nepodložené v priznanej výške. Predpokladom toho, aby súd mohol priznať primerané finančné zadosťučinenie je, že spotrebiteľove práva a povinnosti sú porušené a sám vyvíja iniciatívu ako túto situáciu odvrátiť a zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu. Spotrebiteľove práva a povinnosti však uzatvorenou úverovou zmluvou poškodené neboli a spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval. Predmetom konania bolo výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia a primeraného finančného zadosťučinenia, o ktorom súd rozhodol až napadnutým rozsudkom, čo nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností, nakoľko v čase priznania primeraného finančného zadosťučinenia neexistoval právoplatný rozsudok o porušení práv alebo povinností žalobcu. Ďalšou podmienkou, ktorú je potrebné v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa splniť, je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Úverová zmluva však bola uzatvorená v roku 2002, kedy zákon č. 250/2007 Z. z. nebol platný ani účinný, a preto žalovaný nemohol porušiť ustanovenia neexistujúceho právneho predpisu. Okrem toho nestačí len samotné konštatovanie, že úverová zmluva nemá náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, čo však nemožno považovať za porušenie práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenia spotrebiteľa, nakoľko pre spotrebiteľa by z toho vyplynula len výhoda, že poskytnutý úver je pre neho bezúročný a bez poplatkov. Žalobcovi preto žiadna ujma reálne nevznikla. Splácal len to, na čo sa vedome a dobrovoľne zaviazal. Pokiaľ došlo následne k vyhláseniu úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov a žalobcovi sa uhradené úroky a poplatky vrátili, bola to pre neho výlučne

výhoda, s ktorou ani hypoteticky pri uzatváraní zmluvy nepočítal. Naopak, ujmu to predstavovalo pre žalovaného, pretože prišiel o zisk dojednaný v zmluve. Zo samotného pojmu primeraného finančného zadosťučinenia vyplýva nevyhnutnosť jeho primeranosti vo vzťahu k porušenej povinnosti. Jeho cieľom má byť nastolenie akejsi rovnováhy v dôsledku porušenej povinnosti, ktorá spotrebiteľovi mala spôsobiť škodu. Pokiaľ však súd vyhlási úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí, žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získa výhodu bezúročného a bez poplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka ani iná inštitúcia. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadosťučinenie, tak výklad právnej normy § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. nie je správne aplikovaný. Pokiaľ aj súd v predchádzajúcom upomínacom konaní vedenom pod sp. zn. 23Up/598/2018 vyhodnotil úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov, žalobcovi mohla potenciálne vzniknúť len ujma za zaplatené úroky. Táto „ujma“ mu už bola nahradená plnením na základe napadnutého rozsudku. Iná ujma žalobcovi nevznikla, žalobca ju v žalobe neuviedol, ani inak nešpecifikoval. Je nedôvodné a neadekvátne zamieňať inštitút bezdôvodného obohatenia s inštitútom primeraného finančného zadosťučinenia. Pri priznaní ešte aj ďalšieho umelo navýšeného primeraného finančného zadosťučinenia by sa z poskytovania úverov stala príjmová činnosť pre spotrebiteľov, ktorým by sa ešte aj platilo za poskytnutie úveru. Za jedno nedodržanie náležitostí úverovej zmluvy by bol žalovaný postihnutý dvakrát – vydaním bezdôvodného obohatenia a priznaním primeraného finančného zadosťučinenia, čo je v rozpore so zásadou ne bis in idem. Bol to žalobca, ktorý žiadal úver, s výškou úveru bol oboznámený a bol si vedomý, že veriteľ si uplatňuje úroky a poplatky. S celým procesom žalobca vedome a dobrovoľne súhlasil podpisom úverovej zmluvy. Pre žalovaného je nepochopiteľné, aby výhodu v rýchlom získaní finančných prostriedkov, ktorú žalovaný žalobcovi poskytol, žalobca pretočil na „ujmu“, resp. „hrozbu ujmy“, za ktorú požaduje primerané finančné zadosťučinenie. Žalovanému nie je zrejmé, k akému poškodeniu práv spotrebiteľa vôbec dochádza v prípadoch, kedy súdy vyhlásia poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov, následkom čoho je, že žalobca ako spotrebiteľ neplatí úroky a poplatky, ale len istinu. Prestavuje to pre neho výlučne výhodu a jediným poškodeným je veriteľ. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany, ktorú žalovaný považuje za splnenú už ukrátením veriteľa o úroky a poplatky. V konaní je nevyhnutným skúmať aj hľadisko primeranosti uplatneného nároku. Žalobca doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázal, v čom pociťoval porušenie svojich práv, aké to malo pre neho dôsledky, v čom vidí odôvodnenosť požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia v hodnote 1 000,- eur a podobne, ktoré sú nevyhnutné na priznanie žalovanej sumy. Vyplatenie uvedenej sumy považuje žalovaný za nedôvodné, nepreukázané a v rozpore s cieľom normy, ktorý zákonodarcu sledoval. Žalovaný počas celého trvania úverového vzťahu od žalobcu požadoval len plnenie zmluvných povinností, ku ktorým sa slobodne a vážne zaviazal pri podpise zmluvy. Takéto konanie nemožno vyhodnotiť ako porušenie práv a povinností žalobcu zo strany žalovaného, ktoré by zakladalo nárok na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaný k výške primeraného finančného zadosťučinenia poukázal na viaceré rozhodnutia súdov. Taktiež dal do pozornosti, že so žalobcom má uzatvorených viacero úverových zmlúv a žalobca všetky aktívne žaluje, požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia a tiež primerané finančné zadosťučinenie. Aj keď ide o spotrebiteľa, jednoznačne si je vedomý svojich práv a snaží sa využiť všetky dostupné inštitúty vo svoj maximálny prospech a obohatenie sa, čo jednoznačne nemal inštitút primeraného finančného zadosťučinenia za cieľ dosiahnuť. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie je plne stotožnený, nemá voči nemu výhrady a zotrváva na svojich doterajších tvrdeniach. Námieta žalovaného, že rozhodnutie o primeranom finančnom zadosťučinení je predčasné a najskôr musí byť v jednom súdnom konaní úspešný a až následne ako úspešný si môže uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie, je nesprávna a zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by malo ísť až o následné konanie. V tejto súvislosti poukázal najmä na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19CoCsp/30/2020. Ďalej poukázal na svoje vyjadrenia na pojednávaniach, v ktorých presne uviedol tendenciu, stupňovanie a kumulovanie psychického nátlaku zo strany žalovaného pri vymáhaní neexistujúcej pohľadávky, čím žalovaný porušoval zákon o ochrane spotrebiteľa a určoval žalobcovi povinnosti bez právneho dôvodu, čím vzbudil dôvodnú obavu o budúcnosť a existenciu žalobcu, čo sa negatívne odzrkadlilo na jeho súkromnom živote, pričom žalobca sa tým, že pod psychickým tlakom plnil žalovanému bez právneho dôvodu, dostal do exekúcie s iným poskytovateľom spotrebiteľského úveru a na tom má podiel samotný žalovaný. Žalovaným nebol žalobcovi vydaný ani

jeden jediný cent z bezdôvodného obohatenia. Nie je pravdou, že by žalobca žaloval všetky aktívne zmluvy, ktoré mal so žalovaným uzatvorené, a ani to nie je v jeho záujme. Žalobca označil iné dve zmluvy uzatvorené so žalovaným, v prípade ktorých svoje práva neuplatňuje, hoc sa podľa neho aj v ich prípade žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Uvedené úvery však žalobca splatil a v tých prípadoch mu žalovaný nespôsobil žiadnu ujmu prípadným agresívnym vymáhaním neexistujúceho úveru na rozdiel od konaní žalovaného pri vymáhaní neexistujúcich pohľadávok, z ktorých nároky si žalobca uplatňuje v tomto konaní a v konaní súdu prvej inštancie pod sp. zn. 9Csp/61/2020. Z uvedeného dôvodu vníma žalobca dôvody odvolania žalovaného ako nepravdivé, smerujúce k jeho osobnej urážke a k zámernému upieraniu jeho práv zo strany žalovaného. Nikdy nebolo potrebou ani záujmom žalobcu žalovať všetky úverové zmluvy so žalovaným a na podporu tohto tvrdenia žalobca poukázal na skutočnosť, že žalovaného vyzval listom zo dňa 02.02.2020 na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2 953,67 eur. Žalovaný na túto výzvu neodpovedal a počas konania nárok žalobcu popieral s poukazom na premlčanie uvedeného nároku, avšak samotné premlčanie v odvolaní nenamietal. Keby žalovaný vydal bezdôvodné obohatenie hneď po výzve, nebol by sa žalobca domáhal primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je predmetom odvolania. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil, alternatívne, ak by nebol stotožnený s výškou primeraného finančného zadosťučinenia, sám o nej rozhodol podľa vlastného uváženia.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec v zrušenej časti vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Odvolanie žalovaného smerovalo voči časti vyhovujúceho výroku II., ktorým ho súd prvej inštancie zaviazal zaplatiť žalobcovi finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- eur, a voči výroku IV. o náhrade trov konania. Zvyšná časť vyhovujúceho výroku II. a výroky I. a III. napadnutého rozsudku zostali odvolaním nedotknuté, nadobudli právoplatnosť, a preto ich odvolací súd nepreskúmal.

6. V časti o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia súd prvej inštancie vyhovel žalobe na tom právnom závere, že nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- eur považoval za dôvodný, keď žalovaný porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa tým, že používal nekalé praktiky pri poskytovaní spotrebiteľských úverov, čím porušil svoje povinnosti ustanovené v právnych predpisoch na ochranu spotrebiteľa a opakovane tlačil na žalobcu a žiadal pod hrozbou zaplatenie, pričom vzhľadom na intenzitu konania žalovaného a výšku získaného bezdôvodného obohatenia toto konanie je v rozpore s § 4 ods. 2 písm. a) až c) zákona o ochrane spotrebiteľa.

7. Žalovaný uplatnil vo svojom odvolaní odvolacie dôvody spočívajúce v tom, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP). Jeho odvolacie námietky boli koncentrované najmä na tvrdenia o tom, že v čase priznania primeraného finančného zadosťučinenia neexistoval právoplatný rozsudok o porušení práv alebo povinností žalobcu, o tom že žalovaný nemohol porušiť ustanovenia neexistujúceho právneho predpisu, keďže v čase uzatvorenia úverovej zmluvy zákon č. 250/2007 Z. z. nebol platný ani účinný, že žalobcovi žiadna ujma reálne nevznikla a napokon na tvrdenia o neprimeranosti priznaného finančného zadosťučinenia.

8. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

9. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Pokiaľ ide o odvolanie žalovaného voči napadnutému rozsudku, odvolací súd po preskúmaní veci konštatoval, že je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

11. Pre úspešné uplatnenie nároku na primerané finančné zadosťučinenie zákon o ochrane spotrebiteľa vyžaduje splnenie tej podmienky, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi. Táto podmienka je splnená aj v tom prípade, keď si spotrebiteľ v tom istom konaní, v ktorom si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie, úspešne uplatní napr. nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu porušenia jeho práv dodávateľom v súvislosti s uzatvorenou spotrebiteľskou zmluvou. Aj v tomto prípade si žalobca takto uplatnil dva nároky v jednom konaní, avšak zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by v prípade nároku na finančné zadosťučinenie malo ísť až o následné konanie, t. j. o konanie nadväzujúce na konanie, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o porušení práva spotrebiteľa alebo povinnosti zo strany dodávateľa, resp. o nároku spotrebiteľa z týchto dôvodov. Naopak, pokiaľ žalobca tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie, v prípade úspechu mu toto bude priznané (za preukázania všetkých rozhodujúcich podmienok) a v prípade nepreukázania tvrdeného porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa, musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý. K tomuto záveru dospel už Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 14Co/106/2018 zo dňa 11.06.2019 a s týmto právnym záverom sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení 9Cdo/15/2020 zo dňa 10.11.2020 a doplnil, že tento záver pri riešení tejto procesnej otázky je v súlade aj s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového konania. Námieta žalovaného, že v čase priznania primeraného finančného zadosťučinenia neexistoval právoplatný rozsudok o porušení práv alebo povinností žalobcu tak neobstojí.

12. Rovnako neobstojí ani námietka žalovaného, že úverová zmluva bola uzatvorená v roku 2002, kedy zákon č. 250/2007 Z. z. nebol platný ani účinný, a preto žalovaný nemohol porušiť ustanovenia neexistujúceho právneho predpisu. Hoc bola úverová zmluva uzatvorená ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 250/2007 Z. z., je odvolací súd toho názoru, že spotrebiteľovi možno priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa tohto zákona, ak k porušeniu práv alebo povinností spotrebiteľa došlo už za účinnosti tohto zákona.

13. Súd prvej inštancie však uplatnený nárok nesprávne právne posúdil, keď na zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu. Súd prvej inštancie uviedol, že v časti primeraného finančného zadosťučinenia považoval nárok žalobcu za dôvodný v zmysle „§ 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa“. Uvedené zákonné ustanovenie však hovorí, že: „Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.“. Táto právna norma nehovorí nič o nároku spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie v prípade porušenia jeho práv a povinností. Takouto právnou normou je ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Uvedené ustanovenie súd prvej inštancie neaplikoval. Je možné, že ustanovenie § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa uviedol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nesprávne len v dôsledku chyby v písaní namiesto správneho § 3 ods. 5. Aj v takom prípade je však právne posúdenie uplatneného nároku súdom prvej inštancie nesprávne, no z iného dôvodu. Pre úspešné uplatnenie nároku na primerané finančné zadosťučinenie zákon o ochrane spotrebiteľa vyžaduje splnenie tej podmienky, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi. Súd prvej inštancie uplatnený nárok nesprávne právne posúdil z dôvodu, že vôbec právne neposúdil splnenie tej podmienky, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi a o aké konkrétne úspešné uplatnenie práva sa jednalo. Súd teda správne právne neposúdil, čo predstavovalo zo strany žalobcu ako spotrebiteľa úspešné uplatnenie porušenia jeho práv alebo povinností zo strany

žalovaného. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že je nepochybné, že žalovaný porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa tým, že používal nekalé praktiky pri poskytovaní spotrebiteľských úverov, čím porušil svoje povinnosti ustanovené v právnych predpisoch na ochranu spotrebiteľa a opakovane tlačil na žalobcu a žiadal pod hrozbou zaplatenie, tak takéto posúdenie uplatneného nároku je nedostatočné, vágne a nepreskúmateľné. Okrem toho žalobca si v konaní uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia na tom právnom základe, že zaplatil žalobcovi na splatenie úveru viac, než mal, pretože žalobca nemal nárok na úroky a poplatky z dôvodu absencie zákonom predpísaných náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Žalobca nárok na vydanie takéhoto bezdôvodného obohatenia uplatnil úspešne. Na tomto úspešnom uplatnení práva žalobcu však súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie nezaložil, v čom spočíva jeho nesprávne právne posúdenie. Priznané zadosťučinenie súd odôvodnil iba výškou bezdôvodného obohatenia žalovaného, čo má síce vplyv na výšku primeraného finančného zadosťučinenia, ale nepredstavuje relevantné právne posúdenie a náležité odôvodnenie právneho základu uplatneného nároku.

14. Iba samotné nesprávne právne posúdenie uplatneného nároku, spočívajúce v aplikácii nesprávnej právnej normy, je síce nedostatkom, ktorý možno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, a to zvlášť v prípade, že aj samotný žalovaný v odvolaní uvádza správne označenie právnej normy, ktorá má byť na danú vec aplikovaná, avšak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom za situácie, že súd prvej inštancie vôbec správne právne neposúdil právny základ uplatneného nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pokiaľ by odvolací súd mal naprávať všetky uvedené nedostatky napadnutého rozsudku, nahrádzal by tým činnosť súdu prvej inštancie.

15. Predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa, pričom zákon nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie skutočné privodenie ujmy spotrebiteľovi. Keďže právny predpis výšku primeraného finančného zadosťučinenia nestanovuje, určenie jeho výšky realizuje na základe voľnej úvahy súd. Niet pochyb o tom, že nemôže ísť o svojvoľu súdu a výška finančného zadosťučinenia musí byť primeraná okolnostiam konkrétnej veci. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- eur dôvodiac intenzitou konania žalovaného (s poukazom na viaceré výzvy žalovaného žalobcovi na úhradu), výškou bezdôvodného obohatenia a konaním žalovaného v rozpore s § 4 ods. 2 písm. a) až c) zákona o ochrane spotrebiteľa. Aj vo vzťahu k samotnej výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia absentuje v napadnutom rozsudku nielen relevantné právne posúdenie, ale aj relevantné skutkové zistenia, ktoré sú rozhodujúce pre zdôvodnenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia. Samotné uvedenie jednotlivých výziev žalovaného žalobcovi je nepostačujúce. Okrem nich je potrebné tiež zistiť, v ktorom období žalobca uhrádzal žalovanému finančné čiastky nad rámec istiny úveru, t. j. ako dlho bezdôvodné obohatenie žalovaného trvalo. Súd prvej inštancie odôvodnil svoj rozsudok v tejto časti skutočne len všeobecnými a tým nepreskúmateľnými argumentmi a absentuje riadne zdôvodnenie primeranosti priznaného nároku.

16. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vyhovujúceho výroku II. a v súvisiacom výroku IV. o náhrade trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP mu v týchto častiach vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Nad rámec dôvodov, ktoré viedli odvolací súd k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, považuje odvolací súd za potrebné v záujme ďalšieho spravodlivého procesu a v záujme predchádzania nedostatkov v rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie uviesť, že napadnutý rozsudok trpí aj vadou nepreskúmateľnosti.

18. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. I podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

19. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Preto zákon stanovuje konkrétne zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Dostatočné a logické odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov.

20. Odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k napadnutému výroku uvedené atribúty nespĺňa a je nepreskúmateľné tak pre absentujúce skutkové zistenia (napr. kedy vznikalo bezdôvodné obohatenie, ako dlho trvalo), ako aj pre absentujúce, resp. nedostatočné, resp. nepresvedčivé právne posúdenie, ako aj pre všeobecnosť odôvodnenia (napr. v otázke primeranosti priznaného finančného zadostučinenia) a napokon aj pre nejasné formulácie.

21. V ďalšom konaní súd prvej inštancie znovu nariadi na prejednanie veci pojednávanie, na ktorom zopakuje dokazovanie oboznámením listín, prípadne doplní dokazovanie na základe návrhov strán, resp. aj bez takýchto návrhov v súlade s ustanovením § 295 CSP a následne opätovne skutkovo i právne posúdi uplatnený nárok žalobcu a dôsledne sa vysporiada s argumentáciou oboch strán v konaní, a to aj s hmotnoprávnymi námietkami použitými v odvolacom konaní a následne vo veci opätovne rozhodne rozsudkom, ktorý bude spĺňať náležitosti podľa § 220 CSP, pričom dôkazy vyhodnotí v súlade s ustanovením § 191 CSP.

22. Súd v novom rozhodnutí uvedie všetky relevantné skutkové zistenia, ktoré z vykonaných dôkazov vyplynú, a ktoré sú základom pre ich posúdenie z hľadiska uplatneného nároku, najmä zistí a v novom rozhodnutí uvedie nasledovné skutkové zistenia: kedy a aká zmluva (z ktorej sú odvodené nároky v tomto konaní) bola medzi stranami sporu uzatvorená, aký bol jej obsah, kedy a v akej výške si strany na jej základe plnili, pričom následne vyhodnotí, ktoré plnenia žalobcu už predstavovali bezdôvodné obohatenie žalovaného, uvedie, kedy, akými výzvami a na aké plnenia žalovaný vyzýval žalobcu, vyhodnotí, ktoré z týchto výziev boli uskutočnené v čase, kedy bol nárok žalovaného zo zmluvy uhradený, resp. ktoré vyzývali na plnenie nad rámec zmluvných povinností žalobcu a v akej výške. Následne súd podľa relevantného zákonného ustanovenia posúdi základ právneho nároku uplatneného žalobcom (základ nároku žalobcu na primerané finančné zadostučinenie je daný už priznaným národom na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia) a jeho výšku, ktorá síce závisí od úvahy súdu, avšak aj túto musí súd riadne odôvodniť, a to napr. aj dĺžkou konania a intenzitou konania žalovaného, ktorými dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadostučinenia, v tejto súvislosti dáva odvolací súd súdu prvej inštancie do pozornosti závery napr. z rozhodnutia tunajšieho súdu 6CoCsp/6/2021 zo dňa 16.09.2021, v ktorom sa tunajší súd primeranosťou výšky finančného zadostučinenia zaoberal. Odvolací súd tiež upozorňuje súd prvej inštancie na povinnosť konať bez zbytočných prietahov a rozsudok vyhotoviť a odoslať v zákonnej lehote.

23. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).